

MAGYAR NÖVÉNYTANI LAPOK

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KANITZ ÁGOST.

VI. ÉVF. 63. SZ.

1882. MÁRCIUS.

MINDEN JOG FENNTARTATIK.

TARTALOM: Pancsova vidékének növényzete. SIMKOVICS L. — Tűz-
társaságok. — Halálozások. — Száritott növények: Flora exsiccata
Austro-Hungarica. Cent. I—IV. LOJKA Lichenes Regni Hungarici
exsiccati Fasc. 1. 2. LINHART Gy. Magyarország gombái. — Hir-
detések.

PANCSOVA VIDÉKÉNEK NÖVÉNYZETE.

Közlő: SIMKOVICS LAJOS.

Pancsova, a magyar nemzet és művelődés o határ-vára, hazánk déli szélén áll, majdnem szemközt a szerb fővárossal Belgráddal, ott hol a Temes torkolat vidéke beleolvad a nagy Duna völgyébe. Felerészben, még pedig nyugat és délnyugat felől, óriási árterek veszik körül, melyek tavasszal egygyé-
olyadt víztömegekkel egész tengert képeznek körülte több hónapon át; mely kezdetét veszi a Temes medrénél s innen nyugatra beláthatlan messzeségig elborít mindent, kivéve a szigetecskék gyanánt szárazon maradt *Ovcsa* és *Borcsa* falvakat s a még csekélyebb szigetecskékre telepített halász gulyhókat; s a mely hatalmas víztömeg déli határán össze-
érve s egyszintessé válva a Duna folyamával, lehetővé teszi, hogy a helyi gőzös hajók toronyiránt közlekedhessenek Belgráddal, mire csupán egy félórányi időtartamra van szükségük. Pancsova vidéke másik felerészében, nevezetesen a Temes medrétől keletfelé, emelkedett földhátat képez, a mely keletfelé hovatovább magasabbá válik, úgy hogy Péterfalvánál (*Petrovo-selo*) 35—40 ölnyi mély kutakat kellett nagy áldozatokkal és múgonddal ásatni s építtetni, hogy a forrás-
és kúttalan község vízszükségét fedezhesse. E földháton terül el Pancsovától délre az egyetlen erdőcske, az úgynevezett *Vojlovici* erdő, a benne levő *Vojlovici* görög-keleti kolostorral. Ez az erdőcske leér egész *Sztarcsova* falúig, a

melytől ha visszatérünk a megyei úton Pancsovára, látni fogjuk, hogy a földhát szélén vagyunk, mely meredeken ereszkedik le az itt kezdődő árterületbe. Távobbb megmutatják itt nekünk az árter egyik morotváját is, a Pancsova alatt kezdődő **Topolát**.

Ha azonban nem a megyei úton s így nem az erdő nyugati széle mentén, hanem mint botanikusok, a járatlanabb úton az erdő tulsó vagyis keleti széle mentén indulunk vissza Sztarcsovától Pancsova felé: akkor elérünk egy nagy morotvához, melyet hosszú lefutásában több kisebb vizlapos és morotva-szakadék is szegélyez, s ez a **Nadela**. — Ott hol a Nadela legközelebb jön a Vojlovici erdőhöz egy árnyas facsoport tűnik szemünkbe, mely alatt gyógyhirben álló tiszta forrás fakad: ez a **Vodica**, vagyis **Brindli**.

Ugyancsak e sétánk alkalmával egyes magasabb pontokról kedvező kilátásunk nyílik a Pancsovától keletre fekvő vidékre, melyen a falvak tornyai, mint megannyi árbocfák jelezik **Bavanistye**, **Dolova** és éjszakabbra **Ujfalu** (Novo-selo; Neudorf) fekvését.

Magam e vidékkel és florájával az 18^{80/81} tanév folyamán ismerkedtem meg önálló szemlélet alapján s tüzetesebben, — a mely tanév alatt a mostani Pancsovai real-gymnasium hazafias szellemű oktató nevelésében segédkeztem.

Pancsova vidéke florájával együtt különben nem is képezett előttem egészen ismeretlen területet: mert **HERFEL János**-nak „*Enumeratio plantarum in Banatu... crescentium...*” (anno 1858) című műve, Pancsovának, mint az egykori bánáti határvidékhez tartozó városnak, — vidékére is kiterjed, noha benne Pancsova specialisan nincs is említve; és mert **SLEZÁK ANTAL**, egykori szakelődöm a Pancsovai főreáliskolánál, e reáliskola III-ik értesítőjében (Dritter Jahresbericht über die kaiserl. königl. Oberrealschule in... Pancsova, für das Studienjahr 1866) német nyelven egy enumeratiót tett közzé Pancsova növényzetéről, mely a 4-ed réti értesítőnek 3—29-ik lapjait foglalja el e czim alatt: „*Die bisher bekannten phanerogamen Pflanzen der Umgebung von Pancsova.*”

SLEZÁK ANTAL ezen növényjegyzékét, mely három évi szorgalmas botanizálásának volt gyümölcse, **NEILREICH** is figyelembe véve a hazánk floráját tárgyazó munkájához irt „*Nachträge und Verbesserungen*”-jében, s így **SLEZÁK** e művének eredményei szélesebb tudományos körben is ismeretessé váltak, mint a mennyire azt egy iskolai értesítő megengedé.

E közleményemben ezért mindazzal a mi már SLEZÁK nyomán helyes ismeretet nyújt Pancsova vidékének florájáról, foglalkozni nem fogok; hanem csupán azon adatokkal, a melyek SLEZÁK növényjegyzékét részint módosítják, részint kiegészítik. Hogy műve hézagos és hibákat tartalmaz azt SLEZÁK maga is érezte és jegyzéke előszavában beismerte; saját szavai igazolására azonban nekem is fel kell hoznom két fontos okot u. m. 1) azt, hogy HEUFFELnek ama idézett s már 1858-ban megjelent jeles művét, mely az egész Bánság floráját tárgyalja, s így Pancsovára is vonatkozik, nem ismeré, pedig annak nagy hasznát vehette volna; 2) előszavának azt a köszönet nyilváníását, melyet két hatodik osztálybeli tanulónak mond azért, hogy őt Pancsova vidéke növényeinek meghatározásában („beim Bestimmen . . . wesentlich unterstützten“) lényegesen segíték. Ha e köszönetnyilváníást szószerint kell vennünk, akkor az nagyon kétes színbe helyezi SLEZÁKNAK, az egykori német iskolák egyik nevezetes botanikusának, phytographiai ismeretét, valamint enumerációja alaposágát; s akkor SLEZÁK enumerációjára nem fektethetünk nagyobb súlyt, mint a mennyit hatodik osztálybeli tanulók meghatározásaira lehetne fektetni. Annyit konstatálhattam Pancsován való rövid tartozkodásom alatt is: hogy SLEZÁK nemcsak egyes érdekes vagy ritkább növényeket nem említ enumerációjában, hanem számos közönségeset sem; és hogy jegyzéke ezen kívül sok hibás adatot is tartalmaz, köztük olyanokat, melyeket HEUFFEL enumerációjának használata mellett kikérülhetett volna.

Igy a hazánkban általában és Pancsován is közönséges növényeknek egész raja nincs említve SLEZÁKNÁL, mi valóságos csodálkozással töltheti el a szakembert. Ilyen növények: *Thalictrum collinum* WALLR. (et var.) *grande* SIMK., *Th. angustifolium* L., *Ranunculus pseudobulbosus* SCHUR, *R. arvensis* L. és *R. tuberculatus* KIT., *Arabis hirsuta* SCOP., *Camelina microcarpa* ANDRZ., *Euclidium Syriacum* R. BR., (minden út mentén bőven) *Myagrum perfoliatum* L., *Geranium pusillum* L., *Rhamnus Frangula* L. (a Duna szigetein), *Trifolium fragiferum* L., *Vicia angustifolia* ROEB., *Ceratophyllum demersum* L., *Peucedanum alsaticum* L., *Torilis infesta* (L.), *Chaerophyllum temulum* L., *Aethusa Cynapium* L., *Tordylium maximum* L., *Viscum album* L. (ezt csak egy helyen láttam u. m. az Ujfalusi utat szegélyező *Populus nigra*-kon), *Dipsacus laciniatus* L., *Cephalaria Transsilvanica* SCHRAD., *Tragopogon major* JACQ. és *T. orientalis* L., *Lactuca muralis* (L.) és *L. augustana* ALL., *Sonchus uliginosus*

sus MB., *Pulmonaria mollis* WOLFF, *Veronica prostrata* L., *V. Teucrium* L., *V. orchidea* CRANTZ, *Lycopus Europaeus* L. és *L. exaltatus* L. FIL., *Ajuga genevensis* L., *Plantago Hungarica* KIT., *Che-nopodium opulifolium* KIT., *Rumex palustris* SM., *R. stenophyl-lus* LED., *Polygonum lapathifolium* L., *P. mite* HUDS. és *P. dumeto-rum* L., *Euphorbia falcata* L. és *E. platyphylla* L., *Salix cine-rea* L., *Polygonatum vulgare* DESF., *Scirpus maritimus* L. cum varietatibus, *Panicum glabrum* GAUD., *Festuca gigantea* VILL., *Triticum caninum* L.

Mint határozottan hibás SLEZÁK-féle determinációkat em-lithetem :

Ranunculus aquatilis = *R. trichophyllus* CHAIX.

Fumaria parviflora = *F. Schleicheri* SOY. W. és *F. Vail-lantii* LOISEL.

Hibiscus Trionum = *H. ternatus* CAV.

Ononis spinosa = *O. spinosaeformis* SIMK.

Onobrychis sativa = *O. arenaria* KIT.

Potentilla subcaulis = *P. arenaria* BORKH.

Callitriche autumnalis = *C. hamulata* KÜTZ.

Anthriscus Cerefolium = *A. trichosperma* SCHULT.

Galium silvestre = hihetőleg *G. tricornae* WITH. mert *G. silvestre* Pancsova körül nem terem; a kis termetű *G. tri-cornet* pedig, mely a Vojlovici erdő dudvás terein is előjön, SLEZÁK nem említi.

Valerianella dentata = *V. Morisonii* DC.

Aster canus = *A. punctatus* WK. csakhogy annak erő-sebben szőrezett s így szürkésnek látszó alakja, melyet a tő-alaktól csupán mint forma *canescens*-t különböztethetünk meg. Ez a f. *canescens* eltér a valódi *A. canus* WK.-től, mely-nek levelei mindkét lapjukon, valamint szára és fészekkocsá-nai átlátszatlan réteget képező fehér molyhos mezzel vannak bevonva, az által: hogy kifejlett példányainak szára, fészek-kocsánai, valamint levelei közül különösen az alsók zöldek vagy zöldelők. Az *A. punctatus*-nak e szürkébb alakja Alföl-dünk kiszikkadó laposain egyebütt is gyakori: így Hajdume-gyében Szoboszlónál; Bihar megyében Nagy-Rábé valamint Nagyvárad mellett a Száldobágyi szőlők közt, honnan szintén tévesen lett mint *A. canus* közölve.

Achillea nobilis = *A. Neireichii* KERN.

Anthemis arvensis, legalább részben = *A. Ruthenica* M.B.

Centaurea nigra = *C. Austriaca* WILLD.

Pulmonaria officinalis = *P. obscura* DUN.

Lycium barbarum = *L. vulgare* DUN.

Veronica agrestis = *V. polita* FR.

Atriplex latifolia = *A. hastata* L.

Atriplex laciniata = *A. tatarica* L.

Euphorbia segetalis = *E. falcata* L.

Festuca silvatica = *F. gigantea* VILL? (Annyi bizonyos, hogy a Vojlovici erdőben *F. silvatica* nem nő; s a lelhely szeriut csupán a *F. gigantea*t vehette SLÉZÁK *F. silvaticának*, mint-hogy az általa nem említett *F. gigantea* a Vojlovici erdőben egyike a közönségesebb növényeknek).

Mint kérdéses, vagy legalább manap Páncsova florájában elő nem jövő növényeket kell a SLÉZÁK-féle enumerációban elősoroltak közül tekintenünk a következőket:

Glaucium luteum L., *Alsine tenuifolia* WARLENB., *Impatiens Nolintangere* L., *Chenopodium ambrosioides* L., *Cynosurus cristatus* L.-t, valamint a már NEILREICH által kifogásolt *Aceras anthropophora* R.Br.-t. (Folyt. köv.)

TUDÓS TÁRSASÁGOK.

R. Accademia dei Lincei Roma 1881. Dec. 11. ül. G. BRUSSI „Contribuzione all' anatomia delle foglie II.” (p. 65—69.)

1882. Jan. 8. ül. G. BRUSSI „Contribuzione etc. III.” (p. 117—121).

Febr. 5. ül. G. BRUSSI „Osservazioni in aggiunta alla Memoria dal titolo: Intorno a un organo di alcuni embrioni vegetali” (p. 143—145).

Márc. 5. ül. G. BRUSSI „Sopra l'embrione delle *Cuphee*” (p. 174—176). (T.A.L.)

HALÁLOZÁSOK.

RICHARD KIPPST [*Kippistia* F. MUELL. = *Minuria* (Composit.)] * 1811. Stoke Newington. † Chelseab. 1882. jan. 11. 1830 óta tisztviselője, 1842 óta könyvtárnoka a Linnean Societynek 1880-ben egész fizetésével nyugalmaztatott. Mielőtt a Linnean Society-nél működni kezdett JOSEPH WOODS nál „The Tourist's Flora” szerzőjénél volt alkalmazva és említett munkája készítésénél is segédkezett. Növénytani dolgozatai; On the existence of Spiral Cells in the seeds of Acanthaceae Trans. Linn. Soc. XIX. (1845) 65—67. Proc. Linn. Soc. I. (1849) 63—64. — Note on *Crepis biennis* and *Barkhausia taraxacifolia*. Proc. Linn. Soc. I. (1849) 98—99. — Description of the Fundi or Fundungi a new species of graniferous *Paspalum* (*P. exile* Kipp.) from Sierra Leone. Ibid. I. (1849) 156—157. — On

Jansonia a new genus of Leguminosae from Western Australia. *Ibid.* I. (1849) 330—331. *Trans. Linn. Soc.* XX. (1851) 383—386. — On *Acradenia*, a new genus of Diosmeae. *Ibid.* XXI. (1855) 207—210. *Proc. Linn. Soc.* II. (1855) 200—202. — Notice of two apparently un described species of *Genetyllis*, from S. W. Australia *Journ. Linn. Soc. Bot.* I. (1857) 48—52. — J. Woods-sal On various forms of *Salicornia* *Proc. Linn. Soc.* II. (1855) 109—113.

Dr. KARL JÁNOS a Magyar Nemzeti Múzeum állattani osztályának segédőre és tud. egyetemi magántanár* Cservenkán Bácsm. 1842. † Budapesten 1882. jan. 25. K. leginkább állattannal foglalkozott de mint tanár a Budapesti ev. főgymnasiumnál az egész természetrajzt tanította; szép jártassággal bírt a növénytanban is és a Budapest vidékén előjövő növénynek meghatározására vezető füzetet is állított össze, vajon azt bevégezte, nem tudom. Kevés férfi volt és van a hazában, ki a természetrajz iránt oly nagy érdeklődéssel viseltett, mint ő és némileg az ő baráti biztatására szánta el magát e lapok szerkesztője a MNL. kiadására.

DECAISNE JOSEPH [*Decaisnea* J. D. Hook. et THOM. *Berberidea*] * Brüsszel. 1807. márc. 11. † Parisb. 1882. febr. 8. VAN TIEGHEM ki a *Museum d'histoire naturelle* nevében bucsúzott el koporsójától¹; beszéde kezdetén felemlíti, hogy tizenhét éves korában 1824-ben lépett be a „*Museum*“-ba mint munkás kertész (*ouvrier jardinier*) — vagy mint mi mondjuk kertészsegéd — és 1864-ben a *Parisi Academie des Sciences* elnöke volt. Nyolc évi ernyedetlen munkálkodás után „*chef du carré des semis*“ lett de egyben törekedett elméleti növénytani ismereteit is gyarapítani míg ADRIEN DE JUSSIEU szép ismereteit méltatva őt tanszéke mellé segédde (*aide-naturaliste*) választá. JUSSIEU a később egyideig beszüntetett *Botanique rurale* tanszékét bírta. 1847. az *Académie des Sciences* a *Section d'Économie rurale*-be választá D.-t rendes tagjának, 1850 ben pedig a híres MIRBEL utódja lett a *Culture du Museum* tanszékében. Új növények leírásai, növénycsaládok monographiai, Algák ismertetése, parasita- és haszonnövények szövet- és fejlődéstana, illetőleg természethistoriája, egyaránt szerencsés és nagysikerrel koronázott vizsgálat találtak személyében. A vezetése alatt levő kert régi dicsősége fentartása érdekében nagy buzgalommal fáradozott. E sorok írója oly szerencsés lehetett már 1867-ben ezen kitünő férfival személyesen megismerkedhetni; azon idő óta gyakran érintkezett vele és így levelezéseiből némileg megítélheti adminisztratív nagy erélyét így például azon volt, hogy Erdélyből is lehetőleg sok ritka növényt kapjon és a Kolozsvári egyetemi növénykert a *Phylloxera* tilalom kihirdetéseig nagy számban küldött Párisba eleven növényeket, később a küldési nehézségek meghiusították a

¹ C. R. 1882. 366—369.

reményt, hogy a Kolozsvári kert is több kilátásba helyezett ritkasággal büszkélkedjék, miután a Párizsi küldeményt nem lehetett rendeltetési helyére juttatni, habár DECAISNE ritka szeretetreméltósággal törekedett a nehézségeket elbáritani, illetőleg azok elhárítására vezető utakat kijelölni. D.-hez később is érkeztek a Kolozsvári növénykertből eleven növények jó állapotban, ellenben azon tapasztalatok után, melyekkel fájdalom Kolozsvárt gazdagítottunk a külföldről érkezett eleven növényeken, arra kényszerítették, hogy eleven növényeknek külföldről behozataláról lemondjunk.

DECAISNE nagyszerű irodalmi munkásságáról tanúskodjanak a a következő lapok :

Sur les caractères spécifiques des espèces du genre *Herniaria*, de la Flore Française Ann. sc. nat. XXII. (1831) 97—101. — Note sur un nouveau genre de Chicoracées, recueilli par M. Bertero dans l'île de Juan Fernandez. Guillemin Arch. Bot. I. (1833) 509—520. — Flora sinica. Enumeration des plantes recueillies par M. Bové dans les deux Arabies, la Palestine, la Syrie et l'Égypte. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. II. (1834) 5—18, 239—270, III. (1834) 257—291, IV. (1835) 343—360, V. (1835) 120—128, 180—190, 291—304. XI. (1839) 309—317. et seors. Paris 1834. 1 t. 67 pp. 8°. — Monographie des genres *Balbisia* et *Robinsonia*, de la famille des Composées. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. I. (1834) 16—30. — Description d'un herbier de l'île de Timor, faisant partie des collections botaniques du Muséum d'Histoire Naturelle. Nouv. Ann. Mus. Hist. Nat. III. (1834) 333—501. et seors. Herbarii Timorensis descriptio Paris 1835. 6 tab. 173 p. ind. 4°. — Observations sur quelques nouveaux genres et espèces de plantes de l'Arabie heureuse. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. IV. (1835) 65—85. — Notice sur quelques plantes de la Flore d'Égypte. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. IV. (1835) 195—208. — *Bougneria novum Plantaginearum genus*. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. V. (1836) 132—133. — Remarques sur les affinités du genre *Helwingia* et établissement de la famille des *Helwingiacées*. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. VI. (1836) 65—76. — Recherches anatomiques et physiologiques sur la Garance, sur le développement de la matière colorante dans cette plante, sur sa culture et sa préparation, suivies de l'examen botanique du genre *Rubia* et de ses espèces. Mém. Couronn. Ac. Bruxelles XII. (1837) et seors. Bruxelles 1837. 10 t. 77 pp. 4°. — Mémoire sur la famille des *Lardizabalées* précédé d'observations (remarques) de anatomie comparée des tiges de quelques végétaux dicotylédonés Compt. Rend. de l'Ac. Paris V. (1837) 392—394. VII. (1838) 479—485. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. XII. (1839) 99—108. — Arch. Mus. Nat. Hist. I. (1839) 143—214. — Études sur quelques genres et espèces de la famille des *Ascle-*

piadées. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. IX. (1838) 257—279, 321—348. — Note sur la structure des racines chez certains vegetaux. Compt. Rend. de l'Ac. Paris VI. (1838) 335. — Recherches sur l'organisation anatomique de la Betterave. Ibid. VII. (1838) 944—945; VIII. (1839) 46—51. — Observations additionnelles sur l'ovule du Santalum album. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 3. XI. (1839) 373—376; XII. (1839) 125. — Sur les affinités et la place que doivent occuper les genres *Pseudanthus* et *Grubbia*. Ibid. Sér. 2. XII. (1839) 155—159. — Sur la structure des poils qui couvrent le péricarpe de certaines Composées. Ibid. Sér. 2. XII. (1839) 251—254. — Sur le développement du pollen et de l'ovule du Gui. Bull. Ac. sc. Bruxelles. VI. (1839) 35—38. — Développement du pollen dans le Gui; changements que présentent ses ovules et ceux du *Thesium* Compt. Rend. de l'Ac. Paris. VIII. (1839) 201—204. — Sur les caractères de quelques Thalassiophytes. Bull. Ac. Bruxelles. VII. (1840) 409—417. — Note sur les genres *Astilbe* et *Hoteia*. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. XV. (1841) 35—36. — Sur la place que doivent occuper les Corallinées. Bull. Ac. Bruxelles. VIII. (1841) (pte 2) 463—464. — Mémoire sur le développement du pollen, de l'ovule et sur la structure des tiges de gui (*Viscum album*) Mém. Couronn. Ac. Bruxelles XIII. (1841) et seors. Bruxelles 1840. 3 t. 63 pp. 4°. — Plantes de l'Arabie Heureuse recueillies par M. P. E. Dotta Nouv. Arch. Mus. d'Hist. Nat. II. (1841) 89—199. et seors. Paris 1841. 8 t. 110 pp. 4°. — Essai sur une classification des Algues et des Polypiers Calciferes de Lamouroux. Ann. sc. nat. Bot. Sér. 2. XVII. (1842) 297—380. — Mémoire sur les Corallines ou Polypiers Calcifères. Ibid. XVIII. (1842) 96—128. et seors. Paris 1842. 4 t. 120 pp. 8°. — Description des genres *Drymispernum*, *Pseudais* et *Gyronopsis* de groupe des Aquilariées. Ibid. Sér. 2. XIX. (1843) 35—42. — Note sur quelques Algues à frondes réticulés Ibid. Sér. 3. II. (1844) 233—286. — *Gymnotheca*, genus novum e *Saururearum* familia. Ibid. Sér. 3. III. (1845) 100—102. — Description d'un nouveau genre (*Gondosia*) des plantes croissant sur les parties les plus élevées du Tolima. Ibid. Sér. 3. IV. (1845) 83—85. — Influence de l'alimentation sur l'économie. Bull. Soc. Méd. Gand. XI. (1845) 104—109. — Mémoire sur le genre *Diplosiphon*. Mem. Soc. sc. II. Liege. (1845—46) 217—220. — Recherches sur le Ramie, nouvelle plante textile. (*Urtica Boehmeria utilis* Bl.) Revue Bot. I. (1845—46) 90—91. — Note sur des plantes nouvelles recueillies dans l'intérieur de l'Afrique australe, *Harpagophytum procumbens*, *H. Burchellii*, *Pretrea zanguibarica*, *P. Bojeriana*, *P. eriocarpa*. Revue Botan. I. (1845—46) 515—518. — Sur la structure anatomique de la Cuscute et du *Cassytha* Ann. sc. nat. Bot. Sér. 3. V. (1846) 247—249

— Remarques sur le sous-ordre des Charianthées. Ann. sc. nat. Bot. Ser. 3. V. (1846) 312—318. — Monographie du genre *Pentarrhaphia*, et description d'un nouveau genre (*Duchartrea*) de plantes appartenant à la famille des Gesneriacées. Ann. sc. nat. Bot. Ser. 3. VI. (1846) 96—111. — Histoire de la maladie des pommes de terre en 1845. Paris 1846. VII. 126 pp. 8°. — Sur le parasitisme des Rinanthacées Ann. sc. nat. Bot. Ser. 3. VIII. (1847) 5—9; Compt. Rend. de l'Ac. Paris XXV. (1847) 55—57. — Description d'un nouveau genre (*Lepinia*) appartenant à la famille des Apocynées Ann. sc. nat. Bot. Ser. 3. XII. (1849) 193—196. — Note sur le *Dioscorea Batatas*. Compt. Rend. de l'Ac. Paris XL. (1855) 77—83. — Note sur la organogenie florale du Poirier, précédée de quelques considerations sur la valeur de certains caractères spécifiques. Bull. Soc. Bot. de France IV. (1857) 338—339. — Note sur les deux espèces de Nerprun (*Rhamnus chlorophorus* et *R. utilis*) qui fournissent le Vert de Chine. Compt. Rend. de l'Ac. Paris XLIV. (1857) 1140—1141. — Description d'un nouveau genre (*Ehippiandra*) de plantes de la famille des Monimiées. Ann. sc. nat. Bot. Ser. 4. IX. (1858) 278—280. — Note sur la stérilité habituelle de quelques especes. Bull. Soc. Bot. de France V. (1858) 154—158. — Le Jardin fruitier du Museum ou Iconographie de toutes les espèces et variétés d'arbres fruitiers cultivés dans cet établissement, avec leur description, leur histoire, leur synonymie. Publié sous les auspices de S. E. le Ministre de l'agriculture et du commerce. Voll. X. Paris 1858—188.. — Production d'un tissu anormal dans le *Cactus pycnophus* (*Echinocactus pycnophus* Lem.) Bull. Soc. Bot. de France V. (1858) 213—214. — Sur le genre *Aegotoxicon*. Ibid. V. (1858) 214—215. — Transmutations of Grasses Ann. Nat. Hist. VIII. (1861) 271—272. — De la variabilité dans l'espèce du Poirier, resultat d'expériences faites au Museum d'Histoire Naturelle, de 1853 à 1862 inclusivement Ann. sc. nat. Bot. Ser. 4. XX. (1863) 187—200; Compt. Rend. de l'Ac. LVII. (1863) 6—17. — Sur des hybrides des *Papaver bracteatum* et *P. orientale*. Bull. Soc. Bot. de France XI. (1863) 367—368. — Revue de groupe des Pédalinées Ann. sc. nat. Bot. Ser. 5. III. (1865) 321—336. — Introduction et culture des arbres à Quinquina à Java et dans l'Inde. Compt. Rend. de l'Ac. LXII. (1866) 722—725. — Sur les genre *Zamioculcas* Schott et description d'une espèce nouvelle; *Z. Boivini*. Bull. Soc. Bot. France XVII. (1870) 320—321. — Description de trois Asclépiadées nouvelles cultivées au Muséum (*Decabelone elegans*, *Apteranthes tessellata*, *A. cylindrica*). Ann. sc. nat. Bot. Ser. 5. XIII. (1870—71) 404—406. — Observations sur les Pomacées Compt. Rend. Acad. sc. LXXIII. (1871) 1139—1144. — Remarques sur les espèces du genre *Eryn-*

gium, à feuilles parallelinerves. Bull. soc. Bot. France XX. (1873) 19—27. — Note sur trois espèces d'Hydnora (*H. angolensis*, *H. abyssinica*, *H. aethiopica*) Ibid. XX. (1873) 75—77. — Caractères et description de trois genres nouveaux de plantes recueillies en Chine par M. l'Abbé A. David: *Ostryopsis*, *Camptotheca*, *Berneuxia*. Ib. XX. (1873) 155—160. Hommage rendu à la memoire d M. A. La-ségne Ibid. XX. (1874) 226—228. — Sur le *Syringa correlata* A. Br. Ibid. XX. 236—239. — Études sur les Iridées Ibid. XX. (1874) 300—307. — Memoire sur la famille des Pomacées avec 10 tab. Nouv. Arch. d. Museum X. (1874) 113—192. — Note sur la floraison du *Cedrela sinensis* au Museum. Compt. Rend. Ac. LXXXIII. (1876) 266. — Revision de la nomenclature des Troènes cultivés 1877. 4 pp. 8°. — Note sur quelques plantes du groupe des *Teophrastées*. Ann. sc. nat. Bot. Ser. 6. III. (1877) 143—145. — Revision de la nomenclature des *Ligustrum* cultivés 1877. 4 pp. 8°. — Sur les caractères et les affinités des Oliniées. Paris 1877. 15 pp. 8°. — Monographie des genres *Ligustrum* et *Syringa* av. 3 tab. Nuov. Arch. d' Museum, d' hist. nat. 2 sér. I. (1879) és külön. Paris 1879. 45 pp. 4°. — *Miscellanea botanica* Extrait de la Flore de Serres etc. XXIII. (1880.) 10 pp. 8°. — Recherches sur l' origine de quelques-unes de nos plantes alimentaires ou d'ornement. Flore des Serres XXIII. (1881) és külön. 8 pp. 8°.

Mint DE CANDOLLE *Prodromus*ának munkatársa dolgozta az *Asclepiadeakat* VIII. (1844) 490—665 és *Plantaginaceákat* XIII. 1. (1852) 693—738. — továbbá a Du Petit-Thouars-tól szerkesztett *Voyage autour du monde sur la frégate „la Venus“* sat. 5 kötetének 2. részét (Botanique 28 tab.) írta.

CHARLES MORREN-nel: *Observations sur la Flore du Japon*. Ann. sc. nat. Bot. Ser. 2. II. (1834) 308—319, 347—352. — *Monographie du genre Epimedium* Ibid. Ser. 2. II. (1834) 352—361. — *Sur quelques plantes du Japon*. Bull. Ac. Bruxelles III. (1836) 168—175.

THURET-tel: *Recherches sur les anthéridies et les spores de quelques Fucus* c. tab. Ann. sc. nat. Bot. 3. Sér. III. (1844) 5—15.

LE MAOUR-tal együtt: *Flore elementaire des jardins et des champs, accompagnée de clefs analytiques conduisant promptement à la détermination des familles et des genres et d'un vocabulaire des termes techniques*. 2. voll. Paris 1855. pp. 936. ed. II. ib. 1865. 8°. — *Traité général de botanique descriptive et analytique* Paris 1868. VIII. 745 pp. 4°. (ezt lady HOOKER fordította angol nyelvre).

NAUDIN-nal együtt: *Manuel de l' amateur des jardins. Traité général d' horticulture. Ouvrage accompagné de figures dessinées par A. Riocreux*. Paris. Vol. I. (1862) II. (1866) III. (1868) IV. (1872).

Munkatársa volt a *Maison rustique, Dictionnaire universel des sciences naturelles, Revue horticole, le Bon jardinier* (almanach horticole)-nek. — Írt több bírálati jelentést a *Comptes rendues-be*. — Szerkesztette az *Annales des sciences naturelles Botanique* részét kezdetben BRONGNIARTtal később maga, azon időtől kezdve, midőn a növénytani résznek mint külön folyóiratnak kiadása lett elhatározva.

DR. TAUSCHER GYULA megyei tiszteletb. főorvos és uradalmi orvos Ercsiben † 1882. március hó 16. 51 éves koráb. A bold. nagy buzgalmat fejtett ki a floristika terén és alig volt az utolsó évtízben egy szaktársunk, ki annyi szárított növényt küldött volna a külföldre mint ő. Sajnálni kell, hogy oly keveset működött irodalmi téren, írt egy kis közleményt néhány ritkább Erdélyi növényről: (Correspondenz Oest. bot. Zeitschr. XXIII. (1873) 323.) továbbá Zur Flora von Ungarn Ibid. XXIV. (1874) 206—208. — Ueber Scleranthus Ibid. XXII. (1872) 359—362. Herbariumának REICHENBACH által eszközölt meghatározásait tartalmazza.

GAROVAGLIO SANTO a növénytani r. ny. tanára a Paviai tud. egyetemen * Comob. 1803. jan. 28. † Paviab. 1882. marc. 18. [*Garovaglia* ENDL. Musci]. Előbb gyógyszerész volt, később a megkezdett orvosi tanulmányokat befejezte Bécsben. 1833—1837-ig Paviában a növénytani tanszék mellett segéd, 1839—1852. u. o. az u. n. sebészeti előtudományok rend. ny. tanára, míg végre 1852-től halálaig a növénytani tanszéken működött nagy sikerrel. Különösen a kryptogamokkal foglalkozott, elébb leginkább mohokkal és zuzmókkal, később gombákkal. Erélyének köszönhető a Laboratorio di Botanica Crittogamica felállítása tanszéke mellett, mely szép sikerrel működött és — mint az alább közlött értekezések lajstroma mutatja — különösen Pavia vidékének haszonnövényeinek penészbetegségei felderítése körül; sok nagyfontosságú közleménnyel szolgált a tudománynak. Munkái legnagyobb része a microscop segítségével eszközöltetett, haladó korával szemei is gyengültek és így még inkább iparkodott jó ifju megbízható erőket nevelni, kikre a mikroszkopizálást bízhatta és kik munkatársaivá váltak, így a *Lichene*knél nevezetesen G. GISELLI, a gombáknál ez, továbbá CATTANEO és PIROTTA.

Catalogo di alcune crittogame raccolte nella provincia di Como e nella Valtellina Parte I. Como 1837. 35 pp. II. Milano 1838. 56 pp. III. Pavia 1843. 46 pp. 8°. -- Delectus specierum novarum vel minus cognitarum quas in collectionibus suis cryptogamicis evulgavit. Sectio I. II. Musci frondosi et Lichenes Pavia 1838. 35. pp. 8°. — Enumeratio muscorum omnium in Austria inf. huc usque lectorum etc. Vindobonae 1840. VIII. 47 pp. 8°. — Bryologia austriaca tamquam Clavis analytica ad omnes in imperio austriaco hucusque inventos muscos facile et tuto determinandos ibid. 1840. praef., ind.

88 pp. 8°. — Saggio di un prospetto delle piante crittogame della Lombardia nell' opera *Notizie Naturali e Civili sulla Lombardia del Dr. CARLO CATTANEO* (1844). — Sulle attuali condizioni dell' Orto Botanico della R. Università di Pavia. *Relazione*. Pavia 1862. 24 et XVI pp. 8°. — Della distribuzione geografica dei Licheni di Lombardia e di un nuovo ordinamento del genere *Verrucaria*. *Cenni. Rendic. Ist. Lomb. I.* (1864) 55—67. és kúlön Pavia 1864. 34 pp. 8°. — Sull' importanza dei caratteri adoperati per la limitazione del genere *Verrucaria*, e delle specie che vi appartengono. *Rendic. Ist. Lomb. II.* (1865) 115—128. — Tentamen dispositionis methodicae Lichenum in Longobardia nascentium, additis iconibus partium internarum cujusque speciei; adjuvatore operis iconographici JOSEPHO GIBELLI. *Prolegomena X. Sect. I. Verrucariae uniloculares cum tab. III.* 1—58. Mediolani 1865. *Sect. II. Verr. biloculares cum tab. II.* 59—88. *ibid.* 1865. *Sect. III. Verr. quadriloculares cum tab. III.* 89—127. *ibid.* 1866. *Sect. IV. Verr. quinque-pluriloculares cum tab. III.* 128—174. *ibid.* 1868. 4°. — Alcuni discorsi sulla Botanica fasc. 1. (*La Botanica — Il fiore — Le nozze delle piante — Le Conifere*) Ed. 1. Pavia 1862. Ed. 2. Pavia 1865. 81 pp.; fasc. 2. (*Gli alberi — La Botanica appo gli antichi*) Pavia 1865. 92 pp. 8°. — Sui più recenti sistemi lichenologici e sulla importanza comparativa dei caratteri adoperati in essi per la limitazione dei generi e delle specie Pavia 1865. 34 pp. 8°. — Sopra una nuova specie di Lichene (*Manzonia Canziana*) scoperta nei dirupi nel Monte di Canzo. *Rendic. Ist. Lomb. III.* (1866) 96—99. *Manzonia Cantiana novum Lichenum angiocarporum genus propositum atque descriptum. Penitiores Lichenis partes microscopio investigavit iconibusque illustravit J. GIBELLI cum tab. 1.* *Mem. della Soc. Italiana di scienze naturali II. et seors. impr.* 7 pp. Mediolani 1866. 4°. — *Notizie sulla vita e sugli scritti del Dr. Carlo Vittadini Milano 1867.* — *Thelopsis, Belonia, Weitenwebera et Limboria quatuor Lichenum angiocarpeorum genera recognita iconibusque illustrata. Penitiores partes microscopio investigavit iconesque confecit J. GIBELLI cum tab. 2.* *Mem. della Soc. Italiana di Scienze naturali III.* (1867) et seors. impr. Milano 1867 11 pp. 4°. — *Octona Lichenum genera vel adhuc controversa, vel sedis prorsus incertae in systemate, novis descriptionibus iconibusque acratissimis illustrata. Penitiores partes microscopio inspexit iconesque confecit J. GIBELLI cum tab. 2. l. c. IV.* (1868) et seors. impr. 17 *ibid.* 1868. 4°. — *Revisione critica di alcuni generi di Licheni o poco conosciuti, o stati imperfettamente descritti nelle opere sistematiche dei moderni. Rendic. Ist. Lombardo I.* (1868) 554—563, et seors. impr. *ibid.* 1868. 10 pp. 8°. — *Descrizione di una nuova specie di sensitiva arborea che si coltiva nell' orto botanico della r. università*

di Pavia. Rendic. Ist. Lomb. II. (1869) 39—40 ; cum tab. I. Mem. del R. Ist. Lomb. di scienze e lettere XI. és kùl. Mil. 1869. 6 pp. 8°. — Sulla istituzione di un Laboratorio di Botanica crittogamica per lo studio delle malattie delle piante e degli animali prodotte da eritogame parassite. Rendic. Ist. Lomb. II. (1869) et seors. impr. Milano 1869. 5 pp. 8°. — Sulle Endocarpee dell' Europa centrale, e di tutta Italia Milano 1869. 8°. — Sulla Placidiopsis Grappae. Nuovo genere di Lichene fondato dal Dr. BELTRAMINI Rendic. Ist. Lomb. III. (1870) 50—51. et seors. impr. Milano 2 pp. 8°. — Sulla Normandia Jungermanniae cum tab. 1. Nuov. giorn. bot. it. II. (1870) 306—303. — Del posto che le Pertusarie devono occupare in una disposizione metodica dei Licheni Rendic. Ist. Lomb. IV. (1871) 195—198. — De Pertusariis Europae mediae commentatio. Penitiores Lichenum partes microscopio investigavit iconibusque illustravit J. GIBELLI cum tab. 4. Mem. della Soc. ital. di scienze nat. III. et seors. impr. Milano 1871. 39 pp. 4°. — Sulla scoperta di un discomicete trovato nel cerame dell' orecchio umano Rendic. Ist. Lomb. V. (1872) 463—465. — Sui microfiti della ruggine del grano ib. V. (1872) 1023—1066. — De Lichenibus Endocarpeis mediae Europae h. e. Galliae, Germaniae, Helvetiae nec non totius Italiae. Penitiores lichenum partes microscopio investigavit iconibusque illustravit J. GIBELLI cum tab. 4. Mem. Ist. Lomb. XII. 257—300 et seors. impr. ibid. 1872. 44 pp. 4°. — Sullo Sporotrichum maydis, nuovo micete che infesta i semi del grano turco. Rendic. Ist. Lomb. VI. (1873) 236—243. — Pleosporae Triticici brevis descriptio. Rendic. Ist. Lomb. VI. (1873) 611—612. és kùl. 4 pp. — Del Brusone o Cardo del riso Rendic. Ist. Lomb. VIII. 1874. 17, 122, 147. és kùl. 30 pp. 2 tab. — Nota I. sul Jaborandi Rendic. Ist. Lomb. VIII. (1875), Nota II. sul Jaborandi ibid. VIII. (1875). — Nota sulla malattia che nel corrente anno (1875) ha dominato durante la vegetazione del frumento Rendic. Ist. Lomb. VIII. (1875) 588. — Nuove ricerche sul vajolo della vite Rendic. Ist. Lomb. II (1879) 163. és kùl. 9 pp. — Conferenza sull' invasione in Italia della Peronospora viticola, tenuta avanti la Commissione Ampelografica Provinciale e la Direzione del Com. Circolo di Pavia 14 settembre 1880. Patriotta n. 114 e 115. — Santo della Memoria dell' Ing. Prof. G. Briosi sulla Erinosi o Fitoptosi della vite (Phytoptus vitis Landois) Pavia 1881. 8 pp. 8°. — Guida illustrativa dei 150 quadri componenti la Collezione dei parassiti vegetali che sono fomite di malattie negli animali e nelle piante Pavia 1881. 10 pp. 8°. — Catalogo Sistematico ed Alfabetico dei parassiti vegetali infesti agli animali ed alle piante in saggi naturali e disegni illustrativi secondo l'ordine con cui si succedono nei 166 quadri della Collezione portatile Pavia 1881. 38 pp. 8°. —

Szerkesztette az Archivio triennale del Laboratorio crittogamico-t, mely részben más folyóiratokban megjelent értekezéseit is tartalmazza. (Összesen kiadott 4 kötet: I. Milano 1874 LXX, 244 pp. és 20 táb. II. et III. Milano 1879. XL, 386 pp. és 23 táb.), mely közül a negyedik még nincs teljesen bevégezve. Ezekben jelent tőle meg: *Intorno ad alcuni grani di Zea Mays anneriti Archivio critt. I. (1874) 115, 1 tab. — Relazione sui parassiti ond' erano affette le foglie ed i rami di gelso spediti dal Conte Bettoni di Brescia Ib. I. 127. 1 tab. — Sulla natura del male ond' erano attaccate alcune spighe guaste di frumento Ib. I. 132. — Sulla malattia dei capperi e su quella di alcuni vitigni l. c. I. 134. 1 tab. — Sul Gentiluomo del riso Ib. II. (1877) 103. és kül. 4 pp. — Sui tentativi di cura fatti nell' Orto Botanico di Pavia, con parecchie varietà di viti tanto nostrali quanto esocheti attaccate dalla Peronospora viticola Ibid. IV. (1880) 42. és kül. 8 pp. — La Peronospora viticola ed il Laboratorio Crittogamico Ib. IV. (1880) 23. és kül. 31 pp. — Sulla Peronospora viticola ossia proposta di provvedimenti da prendere allo scopo d'impedirne la ricomparsa e di combatterla efficacemente al suo primo manifestarsi. Ib. IV. (1880) 57. és kül. 8 pp. 1 tab. — Tavola sinottica dei risultati ottenuti nell'Orto Botanico di Pavia, dalla semina e coltivazione di 15 qualità specie e varietà (Asiatiche ed Americane). Ib. IV. 63. és kül. 8 pp. — L'invasione della Peronospora viticola in Italia, sue disastrose conseguenze sul predetto (non è vino) nel 1880 ecc. Ib. IV. (1881) 67. és kül. 8 pp. — Sommario delle notizie giunte al Laboratorio Crittogamico di Pavia sull' invasione epidemica della Peronospora viticola in Italia nell'anno 1880. Ib. IV. 75. és kül. 10 pp. — Mezzi usati nella primavera e nell'estate 1881 presso l'Orto Botanico di Pavia per salvare dalla Peronospora le viti americane che vi si coltivano. Ib. IV. 105. és kül. 14 pp. — L' epidemia della Peronospora viticola del 1881. Ib. IV. 179. és kül. 5 pp. — La vite e i suoi nemici del 1881. La Fitoptosi, la Peronospora, la Fersa o macchie delle foglie, il mal bianco o gangrena della vite. Ib. IV. (1881) 183. és kül. 22 pp. 2. tab.*

ZONCADA-val együtt: I giardini dell'Alto Milanese e del Comasco Disp. I—III. Milano 1867. 8° (fuori di commercio). — CATTANEO-val Sui miceti degli Agrumi Rendic. Ist. Lomb. VIII. (1875) 118. és kül. 14 pp. — Nuove ricerche sulla malattia del brusone del riso fatte nel Laboratorio Crittogamico di Pavia nell' estate del 1875. Ibid. VIII. (1875) 860. és kül. 8 pp. — Sulla Erysiphe graminis e sulla Septoria tritici. Ibid. VIII. (1875) 910, 946. és kül. 8 pp. 1 tab. — Sulla ruggine dell' Abete rosso (*Peridermium abietinum*). Ib. IX. (1876) 61. és kül. 12 pp. 1 tab. — Studi sulle dominanti malattie dei vitigni: I. Della Rogna; II. Del mal nero; III. Del Vajolo o Pic-

chiola. Rendic. Ist. Lomb. XI. (1878) 138, 200, 348, 884. és kül. 36 pp. 2 tab. — Poche parole d'aggiunte alla memoria: Sulle dominanti malattie dei vitigni. Ib. XI. (1878) 808. és kül. 8. pp. — **Piorra-va!**: Sulla ruggine del grano turco (*Puccinia Maydis*) Rendic. Ist. Lomb. VIII. (1876) és kül. 8 pp. 1 tab.

Száritott növények gyűjteményei, melyeket kiadott: I muschieri della Provincia di Como e della Valtellina in saggi disseccati D. I—XXX. (a. 1836—46). — *Lichenotheca italica* (anche col titolo *Lichenes exsiccati Prov. Novocomensis et Vallis Tellinae*) Ed. I. D. I—XXIV (a. 1836—44). Ed. II. D. I—XLV (a. 1846—49). Le due collezioni sono esauriti. — Le felci della Provincia di Como D. I—III. (a. 1836—40) Como. — *Lichenes exsiccati Longobardiae in ordinem systematicam dispositi*. D. I—VIII. *Verrucariae uniloculares, biloculares et quadriloculares*. Ticini (1864—1867).

SZÁRITOTT NÖVÉNYEK.

Flora exsiccata Austro-Hungarica a Museo Botanico Universitatis Vindobonensis edita. Centuria I. et II. Vindobonae Junio 1881. III. et IV. Vindobonae Decembri 1881. Folio és hozzá magyarázó szöveg: *Schedae ad Floram exsiccata Austro-Hungaricam* a Museo Botanico Universitatis Vindobonensis editam auctore A. KEANER Vindobonae 1881. Faesi et Frick 4 innum. 62 pp. Fasc. II. ibid. 1882. Frick. p. 63—136, ind. 8°.

Egy nagyszerű vállalat, mely a mint örömmel látjuk elég gyorsan is halad. Habár a gyűjteményből példányok a kereskedésbe nem jutnak mégis lehetségessé van téve, hogy az a ki a szakkal igazán foglalkozik, azok tanulmányozásához juthasson, miután a nyilvános gyűjtemények nagyobb része oly szerencsés lehetett egy példányt nyerhetni és miután a gondos magyarázó füzetek, melyek kellőleg tájékoztatnak arra nézve mi található a *Flora exsiccata*ban, olcsó áron a könyvkereskedésben megkaphatók. Hogy a növénypéldányok instructivek, a gyűjtemény kiállítása igen csinos és hogy hazánk is jól lesz abban képviselve, az előzmények után talán teljesen felesleges kiemelni. Az 1—293. sz. *Phanerogamokat*, 294—400. *Kryptogamokat* tartalmaz. A modern autorok, majdnem mind közreműködnek, a növények nagyobb részét u. n. classicus lelbelyekről származnak és így kikinek a ki a tárggyal önállólag fog foglalkozni, alkalom lesz adva magának minden tekintetben helyes ítéletet alkothatni.

Lichenes Regni Hungarici exsiccati Fasciculus I—II. (1882). Ez a címe, azon igen csinosan kiállított és nagyérdekű zuzmógyűjteménynek, melyet Loska Hugó tanár kiad és mely minden lichenolognak teljes tetszését fogja kivívni. Az első két füzet 100 számot tar-

talmaz. Óhajtjuk, hogy a gyűjtemény minél nagyobb elterjedésnek örvendjen.

Magyarország gombái cím alatt akar LINHART György a Magyar-Ovári m. k. gazd. akad. tanár, ezen a téren jól ismert szakférfi a RABENHORST-féle gyűjteményekhez hasonló centuriákat megindítani, olesó (5 frt 50 kr.) árért. Ajánljuk a vállalatot legmelegebben és arra ha megindult még vissza fogunk térni.

H I R D E T É S E K.

VENTE DE COLLECTIONS BOTANIQUES.

Les grandes collections qui ont été faites par feu le Professeur E. FRIES pendant plus de 60 ans, sont par le présent avis mises en vente par ses héritiers. Elles consistent en

1:0) Un herbier de phanérogames non-scandinaves, composé d'environ 40000 espèces en 120—130000 exemplaires, de toutes les parties du monde. A cause de relations intimes et longues que le dernier propriétaire a eues avec la plupart des botanistes les plus distingués de ce siècle, cette collections est très riche en exemplaires authentiques.

2:0) Une herbier de phanérogames scandinaves, complet et contenant les types pour les ouvrages d'E. Fries sur la flore scandinave.

3:0) Une collection de champignons, très importante, contenant les exemplaires originaux des espèces qui ont été décrites par E. Fries, de même qu'un très grand nombre d'exemplaires déterminés par presque tous les autres mycologues de ce siècle.

4:0) Une collection d'environ 1500 figures de champignons, dont la plus grande partie sont colorées. Elles sont déterminées par E. Fries et elles ont été exécutées sous sa direction ou lui ont été communiquées par MM. Alexandre, Berkeley, Cooke, Inzenga, Kalchbrenner, Klotzsch, Lasch, Lindgren, Montagne, Mougeot, Ørsted, v. Post, Quélet, Worthington Smith et plusieurs autres.

5:0) Une collection de mousses, presque complète quant aux espèces de la Scandinavie, et contenant aussi un nombre considérable de mousses continentales et exotiques.

6:0) Une collections d'algues, composée de quelques mille numéros de différentes parties du monde.

7:0) Des exsiccata publiées par MM. Areschoug, Berkeley, Desmazières, Ehrhart, R. Hartman, Klotzsch, Lindeberg (Hieracia), Mougeot, Nielsen (Characeae), Rabenhorst, Schmidt & Kunze, Sommerfelt, Thedenius & Sillén, Zetterstedt etc.

Toutes les collections sont bien soignées et en bon état. Grâce à l'emploi du sulfure de carbone les collections ont été préservées des insectes. Les phanérogames sont fixées sur papier blanc, beau et fort de 46 × 28 cm. au moyen de colliers de papier.

Les personnes qui désireraient acquérir ces collections entières ou en parties plus ou moins considérables (p. ex. de différents pays ou de différents collectionneurs, certaines familles ou certains genres etc.) sont priés d'envoyer leurs demandes avant la fin de mois de Mai au soussigné. Le prix doit être fixé au cent, plus haut ou plus bas selon la valeur différente des parties choisies.

Les soussigné fournira tous les renseignements qu'on pourrait désirer.
Upsal (Suède) le 1 Février 1882.

TH. M. FRIES. (1.)